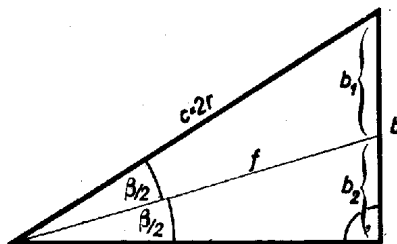

I. megoldás: A háromszög oldalai legyenek a , b , $c = 2r$, a szögfelező által létesített két szakasz b_1 , b_2 . A létrejött két derékszögű háromszögből (1. ábra)

$$a^2 + b^2 = c^2$$

és

$$a^2 + b_2^2 = f^2$$

1. ábra

A szögfelező osztásarányából

$$\frac{b_2}{b_1} = \frac{a}{c},$$

viszont

$$b_1 + b_2 = b,$$

a kettőből

$$b_2 = \frac{ab}{a+c}.$$

Ezt a második Pythagoras-tételbe írva s az elsőt is fölhasználva

$$a^2 + \frac{a^2 b^2}{(a+c)^2} = a^2 \frac{(a+c)^2 + (c^2 - a^2)}{(a+c)^2} = \frac{2a^2 c}{a+c} = f^2,$$

ebből:

$$2ca^2 - f^2 a - f^2 c = 0.$$

Mivel a távolság, ezért a pozitív gyök lesz a megoldás:

$$a = \frac{f^2 + \sqrt{f^4 + 8f^2 c^2}}{4c} = \frac{f}{4c} (f + \sqrt{f^2 + 8c^2}),$$

másképpen

$$a : f = (f + \sqrt{f^2 + 8c^2}) : 4c.$$

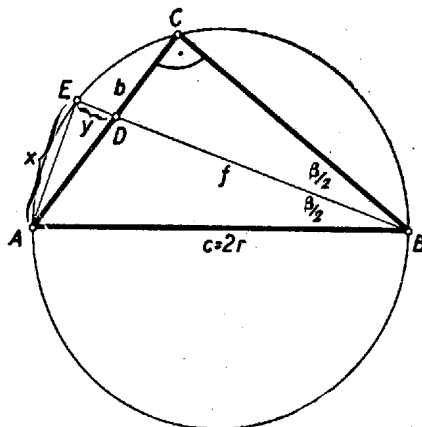
Ebből a -t a következőképp szerkeszthetjük meg. Először megszerkesztjük a $\sqrt{8c}$ távolságot, majd f és $\sqrt{8c}$ befogójú derékszögű háromszögből átfogóként a $\sqrt{f^2 + 8c^2}$ távolságot, s ezt f -vel növeljük. Az így kapott szakaszból, valamint f -ből és $4c$ -ből negyedik arányos szerkesztéssel megkapjuk a -t.

a és c ismeretében a derékszögű háromszög már megszerkeszthető.

A megoldhatóság feltétele az, hogy $f < c$. Ha ez teljesül, mindig van 1 megoldása a feladatnak.

Hornyánszky Tamás (Bp. VIII., Piarista g. I. o. t.)

II. megoldás: A megszerkesztendő ABC háromszög f szögfelezőjét hosszabbítsuk meg a köréjeírt körig (2. ábra).

2. ábra

Mivel $AED\triangle$ A -nál levő szöge az EC íven nyugszik, így $\frac{\beta}{2}$ nagyságú, s ennek következtében $AED\triangle \sim BEA\triangle$.
Ebből

$$y : x = x : (f + y),$$

azaz

$$(1) \quad x^2 = y^2 + fy.$$

Viszont a BEA derékszögű háromszögben

$$c^2 = x^2 + (y + f)^2 = x^2 + y^2 + 2fy + f^2,$$

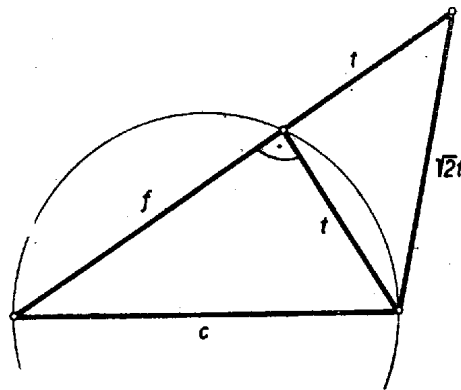
tehát (1) fölhasználásával

$$\begin{aligned} c^2 &= 2y^2 + 3fy + f^2, \\ c^2 - f^2 &= y(3f + 2y). \end{aligned}$$

Ha $c^2 - f^2$ -et t^2 -tel jelöljük, 2-vel szorozva a következő egyenlőséget kapjuk:

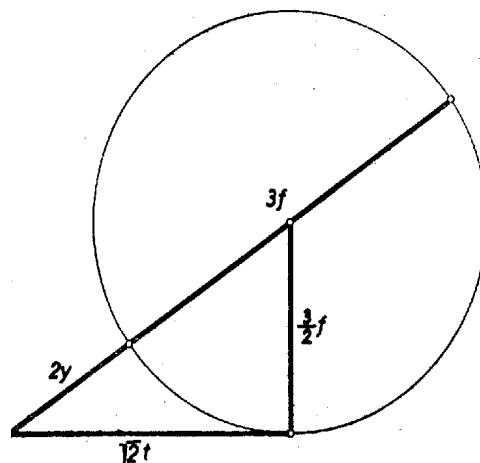
$$(2) \quad 2t^2 = 2y(3f + 2y)$$

Ennek alapján y -t a következőképpen szerkeszthetjük meg. A c és f oldalú derékszögű háromszög befogójaként megszerkesztjük t -t (3. ábra).

3. ábra

A (2) egyenlőség szerint $\sqrt{2}t$ mértani közép $2y$ és $(3f + 2y)$ közt. Megszerkesztjük először $\sqrt{2}t$ -t, majd ebből a 4. ábrán látható módon az érintő és szelődarabok közti mértani középösszefüggés alapján megszerkesztjük $2y$ -t.

4. ábra

y ismeretében már könnyen megszerkeszthető a 2. ábra AEB háromszöge s ebből a keresett $ABC\triangle$ is.